Výhybkář (kód: 37-007-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo dopravy
Skupina oborů: Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání: Obsluha železniční dopravní cesty
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy pro činnost provozních zaměstnanců	3
Stavění vlakové cesty a posunové cesty	3
Obsluha železničních návěstidel	3
Obsluha zabezpečovacího a sdělovacího zařízení	3
Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami	3
Obsluha pomocných stavědel v železničních stanicích a vlečkách	3
Obsluha železničních výhybek	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 28.04.2015 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy pro činnost provozních zaměstnanců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se ve vybraných značkách a číst trasy v grafikonu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Prokázat znalost dopravních údajů v grafikonu a zapisovat je	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vyjmenovat základní právní předpisy týkající se železniční dopravy	Písemné ověření
d) Prokázat znalost základní terminologie železniční dopravy (námezník, návěstidlo, výhybka, výkolejka, volný schůdný a manipulační prostor, průjezdný průřez, posun, posun mezi dopravnami, přestavná jízda apod.)	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stavění vlakové cesty a posunové cesty

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit a předvést technologické postupy při přípravě jízdní cesty	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat organizování činnosti během poruchových stavů při stavění jízdní cesty	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Obsluha železničních návěstidel

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkce železničních návěstidel a návěstí	Ústní ověření
b) Popsat obsluhu železničních návěstidel během poruchových stavů	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Obsluha zabezpečovacího a sdělovacího zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat jednotlivé druhy zabezpečovacích a sdělovacích zařízení	Písemné ověření
b) Obsluhovat zabezpečovací a sdělovací zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Sjednávat jízdy (rozkazy, hlášení)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat obsluhu zabezpečovacího a sdělovacího zařízení během poruchových stavů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat jednotlivé druhy výhybek a výkolejek	Ústní ověření
b) Obsluhovat výhybky a výkolejky	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést použití klíčů od výhybek a výkolejek	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Stavět posunové cesty	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha pomocných stavědel v železničních stanicích a vlečkách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat obsluhu pomocných stavědel	Ústní ověření
b) Převzít a předat obsluhu pomocných stavědel	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Obsluhovat pomocná stavědla při stavění posunových cest	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha železničních výhybek

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkce železničních výhybek a jejich částí	Ústní ověření
b) Obsluhovat železniční výhybky	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat obsluhu železniční výhybky během poruchových stavů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) a prokazatelně doložit absolvování Kabinetu bezpečnosti práce, jehož součástí jsou zejména podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, požární ochrany (PO) a poskytování první pomoci. Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=2414&kod_sm1=14).

Kritéria by měla být pokud možno ověřována v navazujících činnostech s využitím daných technologických postupů zejména v oblasti obsluhy dopravní cesty.

Při ověřování kritérií formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů i k časovému hledisku zvládání operací.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání *železničář* s odbornou praxí v délce minimálně 5 let v TP *vedoucí posunu, vedoucí obsluhy nákladních vlaků*, nebo ve vyšší kvalifikaci, která zahrnuje požadavky na tento kvalifikační stupeň (např. *výpravčí*) v oblasti provozování železniční dopravy nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti železniční dopravy, z toho minimálně tři roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou se zaměřením na provozování dráhy s odbornou praxí v délce minimálně 5 let nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti provozování dráhy, z toho minimálně dva roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- Vysokoškolské vzdělání se zaměřením provozování dráhy s odbornou praxí v délce minimálně 5 let v oblasti provozování dráhy nebo ve funkci učitele odborných předmětů, praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti provozování dráhy , z toho minimálně jeden rok v období posledních 5 let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo dopravy ČR, www.mdcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici příslušný typ sdělovacího a zabezpečovacího zařízení železniční stanice, vlečky na patřičné úrovni, prostory pro teoretickou a praktickou část zkoušky, technologické postupy a předpisy související s dopravním výkonem, dopravní prostředky a technická zařízení, pracovní pomůcky – přilba, praporek, svítilna

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro dopravu, logistiku, poštovní a doručovací služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
Dopravní vzdělávací institut, akciová společnost